

Декларация от Халмстад

**Подкрепа на
жизнеспособна Европа във
всички селски райони и
извън тях чрез местна
демокрация и подходи на
участие**

На 1-2 декември 2021 г. в Халмстад, Швеция, се проведе конференцията на ЕЛАРД „Празник 30 години ЛИДЕР“. На тази конференция 149 делегати от 22 европейски държави, представляващи около 2000 местни инициативни групи по подхода ЛИДЕР в Европа, селските мрежи, управляващите органи, Комитета на регионите и Европейската комисия, се срещнаха и обсъдиха дългосрочната визия за селските райони и бъдещето на ЛИДЕР /ВОМР. Бяха разработени следните заключения за бъдещето на Европа:

ПРЕВРЪЩАНЕ В ДЕЙСТВИЕ НА СЕЛСКОТО РАЗВИТИЕ

1. Дългосрочна визия за селските райони (ДВСП)

Приветстваме стратегическата и структурирана инициатива за силни, свързани, устойчиви и проспериращи селски райони в целия Европейски съюз. ЕЛАРД, националните мрежи на МИГ и МИГ очакват да бъдат интегрирани и включени в по-нататъшните стъпки на европейско, национално и регионално ниво. Очакваме с нетърпение да си сътрудним в пакета за селските райони, но също и в други инициативи на различни нива, където заинтересованите страни от селските райони трябва да бъдат включени, тъй като ЕЛАРД, националните мрежи на МИГ и МИГ са единствените участници в селските райони с толкова широк обхват на организациите. Предлагаме ЕС, националните и регионалните правителства да преразгледат своите бюджети и да осигурят достатъчно средства, за да превърнат ДВСП в реалност сега, защото Европа има прозорец от възможности точно в този момент, след пандемията. Ето защо ние подкрепяме идеята на френския сенат да прикачи към визията истински селски дневен ред.

2. Насърчаване рационализирането на ресурсите за развитие на селските райони

Членовете на ELARD отчасти стават свидетели на неефективността на наличното финансиране в селските райони. В тези случаи виждаме как няколко институции, проекти и участници работят несъгласувано при разпределението на твърде малко финансиране. Насърчаването на сближаването и оптимизирането на средствата между публичните организации гарантира общата работа за постигане на дългосрочната визия за селските райони. Това сближаване трябва да бъде междусекторен стратегически приоритет в националните и регионалните стратегии. От съществено значение ще бъде гарантирането на постоянен диалог между министерствата, регионалните власти, общините и местните инициативни групи и други участници, за да се рационализира развитието на селските райони.

3. Прозрачност на гарантираното обслужване като част от обществения договор

Призоваваме нашите правителства и институции на различни нива да гарантират, че съвременните решения се вземат предвид при проектирането на пакети от услуги за своите граждани. Освен това предлагаме на правителствата и институциите да включат критерии, различни от икономическата рентабилност, когато решават за достъпа до услуги за своите жители. Граждани на селските райони на Европа, ние искаме да видим до каква степен сме част от договора между данъкоплатеца и правителството, който включва също и достъп до услуги. Едно решение може да бъде да се дефинира пакет от гарантирана базова услуга, на която всеки гражданин може да разчита. Друго може да бъде разработването на прозрачен процес на вземане на решения около услугите, за всички нива, които включват критерии като екологична и социална устойчивост. Ако гражданите са наясно какво могат да очакват от своето правителство, ще има повече място за иновативни решения, които да запълнят празнините.

4. Благосъстояние като част от привлекателността

Селските райони са привлекателни, но жителите трябва да могат да разчитат на основно благосъстояние и качество на живот. Разчитаме на отговорността на националните и регионалните правителства да гарантират, че всички граждани във всички географски области имат справедлива възможност да бъдат включени в системата за социални грижи, която е създадена, за да осигури социална сигурност за всички нас. Жителите в селските райони също се нуждаят от базисно ниво на условия на живот чрез подкрепа за възрастните хора, подкрепа за отглеждането на децата и медицински грижи. За да осигури това, нашето общество се нуждае от социални услуги като здравни заведения, образователни институции като училища, професионално обучение и детски градини, както и институции за подкрепа за възрастни хора и болници, разположени в цяла Европа, включително в селските райони.

5. Децентрализиране

За да насърчим децентрализацията на офисите и персонала на компании, чиито суровини произхождат предимно от селската среда, като например селскостопански, енергийни, строителни или текстилни компании, ние вярваме, че е от решаващо значение публичният сектор първи да го направи. Ето защо предлагаме на националните и регионалните правителства да планират как да се осъществи конкретната децентрализация на институциите и функциите, а институциите на ЕС също биха могли да обмислят това.

6. Да променим историята

Селските райони са разнообразни и следователно включват различни възможности. Стратегиите за местно развитие са най-добрият инструмент за идентифициране и отправяне на препоръки относно възможностите. Някои възможности, които много селски райони споделят, са:

- **Повишено качество на живот и здраве:** близостта с природата и възможността да се подобри качеството на живот на жителите, както и тяхното физическо и психологическо здраве чрез тази близост, може да доведе до подобро качество на живот и подобро здраве.
- **Атрактивни жилищни пространства:** Жилищата в близост до красиви зони за отдих са привлекателни райони за жителите и за възможни имигранти от градове или други селски райони. Дигиталните решения дават възможност на повече нови жители да работят от където пожелаят и следователно могат да избират жилищното си пространство поради привлекателност, а не от близост до работното си местоположение.
- **Устойчивост:** По-малките общества, където хората се познават и си имат доверие, се адаптират по-бързо към новите обстоятелства, нещо важно и необходимо във времена на криза. Пространството за дребно хоби земеделие като допълнение към хранителните доставки от магазините повишава устойчивостта на хората в този район. Късите вериги за доставки могат да подобрят още повече устойчивостта, тъй като храната идва от селските райони. Психологически здравите хора са по-устойчиви като личности.

• **Околна среда и климат:** жителите, живеещи и работещи по-близо до природата и нашите природни ресурси, са по-склонни да осъзнават важността на нейното опазване.

Призоваваме всички нива, включително местните селски райони, да започнат да разказват различна история за това какви силни страни и възможности има вашият район. Селските райони се нуждаят от функционална и прозрачна рамка за услуги и благосъстояние от местните, регионалните и националните власти, за да могат да хванат възможностите.

7. Осигуряване на правата на младежите и юношите в селските райони

Правата на децата и младежите в селските райони, особено тези, споменати в членове 3, 12 и 31 от Конвенцията на ООН за правата на детето, рискуват да бъдат нарушени поради липса на развлекателни дейности и места за срещи за младежи, съчетани с минимален или никакъв обществен транспорт. Следователно е от първостепенно значение да се съсредоточим върху:

- по-голямо участие на селската младеж в процесите на вземане на решения на всички нива,
- гъвкави транспортни системи за деца, юноши и младежи от селските райони,
- цифрова инфраструктура за селската младеж
- подобрен достъп до образование за младежите от селските райони, съсредоточен повече върху преносими умения, учене, при което ученикът е в центъра, и неформално образование, за да се постигне наистина равен и универсален достъп до качествено обучение.

8. Преобразуващи действия за устойчивост

са необходими сега. Всички граждани трябва да бъдат ангажирани с прехода към по-устойчив начин на живот, който трябва да започне от и със самите граждани. Призоваваме всички нива да изграждат ангажирани граждани и да поставят темата за нашето общо бъдеще в дневния ред на всички нива. Рамката, обаче, трябва да бъде поставена от политиците и да обхваща всички институции. Ние изискваме действия при изграждането на тези рамки и очакваме с нетърпение да се включим в процеса. Призоваваме националните и европейските институции да създадат надеждна рамка за постигане на глобалните цели за устойчивост.

9. Сближаването на Европа

Загрижени сме, че около нашия съюз се издигат критични за ЕС гласове. Ето защо предлагаме всички политики и мерки, произтичащи от ЕС, да представят и рекламират и ползите от ЕС. Освен това транснационалното сътрудничество и реалния обмен между селските райони трябва да бъдат насърчавани във всички европейски програми. В допълнение, национално и регионално ниво трябва да поемат отговорност за приближаването на Европа до нейните граждани и всички заинтересовани страни трябва да работят заедно, за да накарат традиционните медии да започнат да отчитат въпросите, които данъкоплатците финансират чрез ЕС.

10. Укрепване ролята на местните инициативни групи

Всеки селски район е различен и има различни силни страни и възможности, които трябва да се надграждат. МИГ и техните стратегии за местно развитие имат за цел да надграждат местните дадености. Освен това МИГ са единственият инструмент, който привежда глобалните, европейските и националните политики в съответствие с потребностите на местните хора и следователно този инструмент за многостепенно управление трябва да бъде подкрепен. Призоваваме всички нива на власти да въведат рамка за подкрепа на МИГ, както е посочено по-долу.

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ НА ЛИДЕР/ВОМР

1. МИГ като партньори в публичните политики

След 30 години искаме да подчертаем, че МИГ работят за ТЕРИТОРИАЛНА и несекторна политика. Време МИГ да бъдат признати като инструмент за управление далеч отвъд ЕЗФРСР-ОСП. Правителствата и институциите на всички нива, особено национални и регионални, трябва да включат МИГ в своето програмиране по всеобхвата. Това би било особено важно по отношение на устойчиво развитие, застаряване на населението, хранителни системи, кръгова икономика, интелигентни села, ако трябва да назовем някои от темите.

2. Популяризиране на европейската общност на МИГ

Транснационалното сътрудничество е по-важно от всякога, за да превърнем нашия Европейски съюз в съюз на хората и на институциите. МИГ в Европа вече се радват на европейско семейство, което трябва да бъде ценено и развивано. Важно е националните и регионалните власти да предоставят на МИГ функционална рамка, която позволява на МИГ да стартират проекти за транснационално сътрудничество по всяко време от програмния цикъл, за да намерят транснационални партньори в цяла Европа. Националните селски мрежи и Европейската селска мрежа трябва да подкрепят срещи на МИГ от различни части на Европа.

3. МИГ като партньори в публичните политики

Призоваваме МИГ, мрежите и властите да започнат да говорят, да популяризират и показват добри примери, които надхвърлят отделните проекти. Въздействието на местните инициативни групи не може да бъде показано чрез представяне на отделни проекти. Добавената стойност на МИГ в тяхната географска област е това, което трябва да бъде оценено и показано. Активирането на хората от селските райони, които да поемат отговорност за развитието на своя местен район, е от ключово значение за многостепенно управление и само един аспект на добавената стойност.

4. Селска младеж

МИГ, мрежите и властите трябва да освободят място за младите хора и да ги включат в ежедневната работа. За това е необходимо властите да направят рамката възможна, например, предоставяне на възможност за проекти-чадъри за младежи.

5. Преобразуващи действия на терен

са от решаващо значение за справяне с изменението на климата и екологичните предизвикателства, пред които сме изправени днес. Много МИГ вече допринасят за целите за устойчиво развитие и са готови да предприемат повече действия. Неотложно е правителствата и институциите на всички нива да включат МИГ като партньори в тази важна задача.

6. Финансиране за по-силна, свързана, устойчива и просперираща Европа

Все още вярваме, че най-малко 8% за CLLD от ЕФРР, ЕФРР, ЕСФ и ЕФМДР са необходими, за да имат МИГ реално въздействие, както заявихме след декларацията от Тарту през 2016 г.[1] Това също така дава възможност на градските МИГ да бъдат активни в оформянето на нашето общо европейско бъдеще. Настояваме бъдещите програми и проекти – на всички нива – които са насочени към гражданите на селските райони, да бъдат разглеждани като разпределени чрез МИГ.

7. 7-те принципа на ЛИДЕР

Предпоставка за добавената стойност на LEADER е всички национални и регионални правителства да спазват седемте принципа във всички фази, тоест при подготовката на стратегиите, при прилагането и при оценяването. Искаме да поставим допълнителен фокус върху принципа отдолу нагоре при създаването на МИГ и техните стратегии за местно развитие.

8. Марката ЛИДЕР

Предлагаме цялата система за подкрепа да започне да работи с марката ЛИДЕР/ВОМР. След 30 години работа за развитие на участието в селските райони и извън тях, МИГ трябва да бъдат по-добре познати на обществеността. Запазването на логото ЛИДЕР от Европейския съюз е добра идея, тъй като това показва колко години и на колко места ЛИДЕР е присъствал в селските райони на Европа досега. МИГ, ЛИДЕР мрежите, националните селски мрежи и управляващите органи трябва да работят заедно, за да направят метода известен. Националните селски мрежи и управляващите органи биха били много полезни за представяне на добри примери за работа на МИГ. Този процес следва да бъде консултиран с МИГ и ЛИДЕР мрежите.

[1] <https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/tartu-declaration-leaderclld.pdf>

9. Опростяване

Тежката бюрокрация, която идва заедно с ЛИДЕР и ВОМР, вреди на имиджа и естеството на работата както на МИГ, така и на ЕС. Всички нива, особено националните правителства, трябва да поемат отговорност за опростяване прилагането на ВОМР за потребителите. Трябва да бъде въведена административна система, проектирана специално за ВОМР, като се отчита мнението на мрежите на МИГ. Всяко позлоряване трябва да се избягва.

10. Планиране във времето

Молим нашите национални правителства да започнат конкретния процес на опростяване сега, за да го въведат много преди началото на следващия програмен период. По отношение на ЛИДЕР 2023-2027, ние призоваваме властите на всички нива за пълна готовност за работа на МИГ за 1 януари 2023 г. Това означава, че трябва да бъдат одобрени всички Стратегии за местно развитие и да бъдат подписани съответните споразумения с МИГ, за да започнат те да работят на 1.1.2023 г.

Заклученията са направени от панели и дебати и са консултирани с участниците в конференцията и всички 29 членове на ELARD мрежи в цяла Европа между 6-17.12.2021, след конференцията.

Допълнителна информация:

Марион Екхардт, Президент на ЕЛАРД

E-mail: marion.eckardt@elard.eu

www.elard.eu

